

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Łowicz Mazowsze Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Starożytności i Pamiątek Historycznych

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

kolekcja prywatna, muzeum publiczne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum Starożytności i Pamiątek Historycznych zostało utworzone w 1906 roku z inicjatywy Władysława Tarczyńskiego, w oparciu o prywatne zbiory kolekcjonera. Prezentowane początkowo w siedzibie Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Łowiczu, rok później przeniesione zostały do siedziby Towarzystwa Komitetu Wzajemnego Kredytu, gdzie prezentowane były do 1914 roku. Trzon kolekcji stanowiły zabytki historyczne, dokumenty, pamiątki po znanych osobistościach, obiekty rzemiosła, numizmaty czy skamieniałości, o charakterze regionalnym i ogólnonarodowym. Zbiory Tarczyńskiego były wysoko oceniane przez ówczesnych badaczy przeszłości, historyków i krajoznawców. Na przełomie 1914 i 1915 roku kolekcja została poważnie uszkodzona, a cenniejsze obiekty zrabowane przez wojska niemieckie. W 1918 roku zbiory zostały przekazane dla miasta Łowicza, jednak formalności trwały do 1927 roku, kiedy nowy otwarto dla zwiedzających Muzeum Miejskie im. Władysława Tarczyńskiego. W 1931 roku w siedzibie instytucji otwarto ekspozycję Muzeum Etnograficznego. Obie placówki zostały zamknięte w 1937 roku z powodu złego stanu technicznego budynku, który po usunięciu zbiorów został sprzedany przez Radę Miejską, bez wyznaczania nowej siedziby dla zbiorów. Wybuch II wojny światowej doprowadził do częściowego zniszczenia kolekcji Tarczyńskiego. W 1948 roku Muzeum Miejskie w Łowiczu zostało włączone w struktury Muzeum Narodowego w Warszawie, a od 1952 roku prezentowało stałą ekspozycję w dawnym zespole klasztornym misjonarzy w Łowiczu. W 1995 roku Muzeum w Łowiczu zostało wyłączone ze struktur Muzeum Narodowego stając się jednostką powiatową.

Daty działalności / zakres czasowy:

1905 – udostępnienie kolekcji Władysława Tarczyńskiego pod nazwą „Zbiorów Starożytności” przy Towarzystwie Straży Ogniowej Ochotniczej w Łowiczu
1906, 20. września – rejestracja muzeum Władysława Tarczyńskiego jako „Muzeum Starożytności i Pamiątek Historycznych w Łowiczu”
1907 – przyjęcie statutu muzeum

1907, 21. kwietnia – otwarcie muzeum przy domu Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Łowiczu
 1907, wrzesień – przeniesienie zbiorów do budynku Towarzystwa Wzajemnego Kredytu
 1910, 14. maja – podpisanie wstępnego porozumienia o przekazaniu zarządu nad zbiorami Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu
 1912 - stworzenie funduszu na budowę siedziby dla muzeum
 1914 – zamknięcie zbiorów dla zwiedzających
 1914/1915 – grabieże i częściowe zniszczenie zbiorów w związku z przejściem frontów wojskowych pruskich i rosyjskich
 1918, 13 czerwca. – ustanowienie przez Władysława Tarczyńskiego darowizny dla miasta Łowicza w postaci zbiorów muzealnych
 1919 – zakup siedziby dla muzeum i przeniesienie zbiorów
 1926 – zakończenie remontu i przystosowanie sal ekspozycyjnych na potrzeby muzeum
 1927, 23 maja - akt darowizny zbiorów Tarczyńskiego m. Łowiczowi
 1931 – lokalizacja Muzeum Etnograficznego w budynku Muzeum Miejskiego
 1937 – zamknięcie muzeum ze względu na zły stan techniczny siedziby
 1938 – plany budowy nowej siedziby
 1939 – sprzedaż kamienicy przy Starym Rynku 16/17, przeniesienie zbiorów do siedziby tymczasowej
 1948 – przejście zbiorów pod zarząd Muzeum Narodowego w Warszawie – Oddział w Łowiczu
 1952 – przeniesienie zbiorów do gmachu pomisjonarskiego
 1958 – otwarcie Muzeum w Łowiczu, oddziału MNW
 1995 – wyłączenie ze struktur Muzeum Narodowego w Warszawie
 1996 – utworzenie Muzeum w Łowiczu jako jednostki powiatowej

Dostępność

Typ relacji instytucji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

Lokalna (pamięć miejsca)

Obszar pamięci/ nośnik pamięci (rodzaj zbiorów)

Obszar historyczny/ pamiątki, broń i uzbrojenie, wizerunki, numizmaty, sfragistyka, sprzęty

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	województwo łódzkie powiat łowicki gmina miejska Łowicz Stary Rynek 5/7 nr działki 2390	przed 1905 – mieszkanie prywatne 1905-1907 – Podrzeczna 30, siedziba Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Łowiczu, 1 sala

		<p>1908-1915 – róg Stary Rynek 18/ Zduńska 2, siedziba Towarzystwa Komitetu Wzajemnego Kredytu, 2 sale</p> <p>1914 – zabezpieczenie części zbiorów w przedsiębiorstwie Emila Balcera (skład żelaza, wyrobów żelaznych, materiałów budowlanych i urządzeń rolniczych)</p> <p>1921 – Rynek Kościuszki 16 (Stary Rynek 16/17), Muzeum Miejskie im. Tarczyńskiego</p> <p>1939 – sprzedaż budynku muzeum, przeniesienie zbiorów do budynku przy ul. Marszałka Piłsudskiego 12</p>
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	<p>tel. +48 46 837 39 28</p> <p>fax. +48 46 837 36 63</p> <p>sekretariat@muzeumlowicz.pl</p> <p>http://muzeumlowicz.pl/</p>	XXX
GODZINY OTWARCIA	<p>codziennie oprócz poniedziałków w godz. 10.00 - 16.00</p>	<p>1907 – wg statutu: „dla ofiarodawców zamiejscowych i osób przybywających do Łowicza w celu zwiedzenia zbiorów starożytności, dostęp do muzeum w każdym czasie”; dla publiczności w dni świąteczne, wstęp płatny 40 gr/ os; młodzież szkolna i włościanie 10 gr/ os</p> <p>1937 - codziennie oprócz poniedziałków: 10.00 – 13.00, 14.00 – 16.00</p>
DYREKTORZY	mgr Marzena Kozanecka - Zwierz	
ZARZĄDCA	Rada Powiatu Łowickiego	<p>1905: Władysław Tarczyński</p> <p>1918: miasto Łowicz</p>

Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	Zespół klasztorny misjonarzy w Łowiczu, przebudowany w latach 1950-52 i oddany na funkcję muzeum	
---	--	--

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Muzeum Miejskie im. Władysława Tarczyńskiego / Muzeum w Łowiczu

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Powiat łowicki

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Władysław Tarczyński (1845-1918)

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

Towarzystwo Straży Ogniowej Ochotniczej w Łowiczu - założone w 1879 roku przez Pawła Trawińskiego. Jednym z honorowych członków towarzystwa był Władysław Tarczyński, który zaprojektował i wykonał wóz rekwizytowy (1881), do przewozu pompy strażackiej, a także Emil Balcer.

Towarzystwo Opieki nad Historycznymi Pamiątkami i Zabytkami Sztuki i Kultury – znane bardziej jako Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości; założone w 1906 roku w Warszawie, z inicjatywy naukowców i społeczników w celu ochrony narodowego dziedzictwa. Od 1911 roku siedzibą towarzystwa była Kamienica Baryczków na Starym Rynku w Warszawie. Instytucja zrzeszała miłośników zabytków z Warszawy i regionu. Jednym z jej członków był Władysław Tarczyński.

Towarzystwo (Komitetu) Wzajemnego Kredytu – założone w 1901 roku, w zarządzie towarzystwa zasiadali m.in. Władysław Tarczyński, Franciszek Trawiński i Jan Pstruszeński.

Kalendarium (historia instytucji)

Założyciel muzeum - Władysław Tarczyński wychowywał się w rodzinie o tradycjach patriotycznych i kolekcjonerskich. Jego ojciec Kazimierz zbierał numizmaty, a także pamiątki historyczne po powstaniu styczniowym, militaria i archiwalia, natomiast jeden z braci, Franciszek Tarczyński zgromadził kolekcję archeologiczną, którą zapisał Muzeum Diecezjalnemu w Płocku. Początki kolekcji Władysława Tarczyńskiego sięgają przełomu XIX i XX wieku, a jej główny trzon poświęcony był historii Łowicza. Zrębem kolekcji, analogicznie do zbiorów ojca, stały się medale, monety, pamiątki po zesłańcach carskich, starożytności oraz archiwalia. Za datę udostępnienia prywatnej kolekcji szerszemu gronu zwiedzających przyjmuje się rok 1905, kiedy Tarczyński prowadzić zaczął „Księgę Pamiątkową”. W tym też czasie rozrastająca się kolekcja została przeniesiona do sali w siedzibie Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Łowiczu, którego jednym z założycieli był Władysław Tarczyński. Korzystając z przyjętej przez Komisję Gubernialną Warszawską Ustawy Towarzystwa Opieki nad Historycznymi Pamiątkami i Zabytkami Sztuki i Kultury (1906), którego Tarczyński był członkiem, kolekcjoner stworzył formalne ramy dla otwartego w tym samym roku „Muzeum Starożytności i Pamiątek Historycznych w Łowiczu”. Muzeum zostało zatwierdzone przez Gubernatora Warszawskiego we wrześniu 1906 roku pod nr 986. Od początku funkcjonowania wszystkie obiekty były wpisywane do inwentarza, a sposób zapisu konsultowany był m.in. z Erazmem Majewskim.

W 1907 (1908) zbiory przeniesiono do dwóch sal (z przedsionkiem) w siedzibie Towarzystwa Komitetu Wzajemnego Kredytu, gdzie pozostały do 1914 roku. Do zwiedzających muzeum należeli m.in. włościanie i rzemieślnicy z okolicznych wsi, a także wycieczki z rejonu Kujaw, Mazowsza czy Małopolski. Pomimo wysokiej oceny działalności muzealniczej Tarczyńskiego i jej wpływu na dziedzictwo kulturalne Łowicza, placówka ta borykała się z poważnymi problemami lokalowymi i finansowymi, co było przyczyną rozgoryczenia inicjatora kolekcji. Fundusze na działalność muzeum, pozyskiwane z opłat wstępu, „z puszek”, dobrowolnych ofiar i datków członków Komitetu Opiekuńczego, a przede wszystkim ze środków prywatnych Władysława Tarczyńskiego nie były wystarczające na budowę własnej siedziby. Troska o losy kolekcji doprowadziła w 1910 roku do podpisania wstępnej umowy między Władysławem Tarczyńskim a Polskim Towarzystwem Krajoznawczym, dotyczącej przekazania nadzoru nad placówką, jednak po odbyciu konsultacji z przedstawicielami mieszkańców Łowicza rozmowy na ten temat zawieszono. Dwa lata później, w 1912 roku, powołano fundusz na budowę siedziby dla Muzeum Tarczyńskiego, jednak przed wybuchem I wojny światowej nie udało się zgromadzić wystarczającej kwoty.

Prowadzone w okolicy Łowicza działania wojenne doprowadziły w listopadzie i grudniu 1914 roku do znacznych strat i zniszczeń. Zbiory, przeniesione częściowo do łowickiej kolegiaty zostały rozgrabione – do 1915 roku muzeum plądrowano siedmiokrotnie (wg wspomnień kolekcjonera). Mimo zaprzeczeń proniemieckiej prasy głównymi sprawcami kradzieży i zniszczeń były wojska niemieckie. Uratowane przed dalszym niszczeniem i grabieżą zabytki zostały zabezpieczone w 33 skrzyniach i przewiezione do składów handlowych wyrobów żelaznych i maszyn rolniczych Emila Balcera, zięcia Tarczyńskiego i późniejszego kontynuatora jego idei. W 1915 roku Władysław Tarczyński został aresztowany i przewieziony do Celle pod Hanowerem, gdzie był przetrzymywany do listopada 1916 roku. Niezwłocznie po powrocie Tarczyński przystąpił do odbudowy zbiorów, gromadząc nowe nabytki w swoim domu. W 1917 roku kolekcjoner zgłosił do władz miejskich deklarację poszkodowanego z wnioskiem o przydzielenie odszkodowań wojennych, wskazując na straty poniesione przez jego muzeum w trakcie działań wojennych oraz deklarując chęć przekazania ocalałych zbiorów społeczeństwu. Potwierdzeniem tej deklaracji było ustanowienie w 1918 darowizny dla miasta w postaci jego kolekcji. Tego samego roku, w wieku 73 lat Tarczyński zmarł, pozostawiając jako wykonawcę swojej woli i opiekuna kolekcji Emila Balcera oraz syna Mariana Tarczyńskiego. Jednym ze zobowiązań Rady Miejskiej było zakupienie odpowiedniej siedziby dla otrzymanych zbiorów. Wywiązując się ze swego zobowiązania w 1918 roku, staraniem byłego burmistrza miasta, Leona Gołębiewskiego, i przy finansowym wsparciu ziemian z Gostyńskiego i Kutnowskiego, Rada Miejska zakupiła na potrzeby muzeum budynek przy Starym

Rynku 16/17 (ob. Rynek Kościuszki 16), jednak okoliczności na kilka lat opóźniły przygotowanie ekspozycji oraz usankcjonowanie darowizny. Składały się na nie m.in. zły stan techniczny budynku, nieprzychylny względem muzeum stosunek władz miasta, wynajęcie kamienicy na potrzeby żydowskiej szkoły wyznaniowej, bursy i czytelnicy miejskiej oraz problemy finansowe miasta. Przerwa w działalności instytucji miała także poważny wpływ na zmniejszenie się zainteresowania i świadomości mieszkańców względem idei Tarczyńskiego. Przeniesione do wyremontowanej siedziby zbiory były dostępne dla zwiedzających od 1921. W 1922 roku muzeum otrzymało dotacje państwowe (MWRiOP) na poczet funkcjonowania. W 1924 roku podjęto decyzję o remoncie pomieszczeń muzealnych, a rok później przystąpiono do koniecznych prac. Dopiero jednak w maju 1927 roku podpisany został dokument przekazania kolekcji, która od tego momentu nazwa została na cześć donatora „Muzeum Miejskim im. Władysława Tarczyńskiego”. W budynku oprócz muzeum siedzibę miała Miejska Koedukacyjna Szkoła Handlowa oraz apteka F. Tylmana (wcześniej Hirszowskiego). Kuratorem muzeum został Marian Tarczyński. W 1927 roku założono nowe księgi inwentarzowe i przystąpiono do selekcji istniejących zbiorów oraz pozyskiwania nowych obiektów. W 1931 roku część pomieszczeń udostępniono na potrzeby Muzeum Etnograficznego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W 1938-1939, w związku z przemieszaniem zbiorów, zarządcy muzeum miejskiego weszli w konflikt z PTK, żądając rozdzielenia obu kolekcji. W tym też czasie władze miasta starały się pozyskać fundusze od Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dla nowej siedziby. Wybuch II wojny światowej przyniósł kolejne straty i zniszczenia kolekcji muzealnej, a centralizująca polityka kulturalna przyjęta w 1945 roku, doprowadziła do scalenia Muzeum Miejskiego i Krajoznawczego oraz przejścia obu muzeów pod zarząd Muzeum Narodowego w Warszawie, jako oddział łowicki (1948). W związku z brakiem lokalu na funkcje muzealne przeznaczono odbudowany i wyremontowany w latach 50. XX wieku gmach pomisonarski. W 1958 roku muzeum zostało otwarte dla zwiedzających. Nadana wówczas nowa nazwa – „Muzeum w Łowiczu”, została zachowana po odłączeniu placówki od warszawskiej w instytucji, co nastąpiło w 1995 roku.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1900-1905 – ok. 200 obiektów w kolekcji
1905-1906 – ok. 1000 obiektów w kolekcji, (829 dodatkowych pozycji w inwentarzu)
1909 – ok. 1757 numerów inwentarzowych w 1956 przedmiotach
1912 – ok. 2556 numerów inwentarzowych w 2891 przedmiotach
1913 – ok. 2613 numerów inwentarzowych w ponad 3000 przedmiotach
1914 – ok. 2874 numerów inwentarzowych w ponad 3265 przedmiotach; 978 pozycji w części archiwalno-bibliotecznej
1927 – 3656 (3500) obiektów

[1907] zegarki, wyroby złote i z kości słoniowej, dokumenty rodzinne, autografy królów, pamiątki i prace ręczne zesłańców i więźniów, pamiątki po sławnych osobach (Napoleon, ks. Józef Poniatowski, Kościuszko, Mickiewicz, Chopin)

[1909/1910] klasyfikacja wg inwentarza: obiekty przedhistoryczne, wykopaliska (artefakty i skamieniałości naturalne), rzeźby (m.in. główka marmurowa z Teodozji, smok z piaskowca z Płocka), broń starożytna (uzbrojenie i zbroje europejskie i tureckie), przedmioty wojskowe polskie, wyroby więźniów politycznych z lat 1825, 1830-48, 63/5, 1905-7, sztychy, obrazy i portrety, hafty, przedmioty dawnego użytku i zabytki dawnego przemysłu i rękodzielnictwa Łowickiego (m.in. krzesiwa, ludy rzemieślnicze, naczynia, porcelana i szkło, wyroby z włosów ludzkich, biżuteria, numizmaty, medale, tabakierki), dewocjonalia, książki, dokumenty i archiwalia, masonika, listy i autografy, etnografia współczesna głównie chińska i japońska;

[1912] dokumenty historyczne (rozporządzenia i przywileje z podpisami 8 królów polskich od czasów Zygmunta Augusta), dokumenty wojskowe (zwłaszcza II poł. XIX w.), autografy dygnitarzy kościelnych i świeckich, poetów i pisarzy; księgi dawne, obrazy i portrety (m.in. portret ks. łowickiej Joanny Grudzińskiej), klejnoty (zegarki, tabakierki, naszyjniki, pierścienie, kamee), kolekcja broni, orderów i strojów wojskowych, porcelana, hafty, sztychy i mapy dawne, archeologia; dokumenty i zabytki dotyczące Księstwa Łowickiego;

[1913] w kolekcji wyróżniały się zbiory pieczęci cechowych i kościelnych i ich odlewy; wyroby rzemiosła, kolekcja broni; także zbiór etnograficzny (m.in. detali architektonicznych tzw. pazdurów), monety, medale, masonika, archiwalia (Loviciana z XVIII-XIX w.);

[1914] narzędzia rolnicze, detale architektoniczne (elementy drewniane, piec majolikowy „Królewski” z Nieborowa, archiwalia, starożytności

[1927] ogólny charakter zbiorów, działy: wykopaliska, broń różnych epok, przedmioty dawniejszego użytku, ceramika, pieczęcie lakowe, pamiątki historyczne i patriotyczne, obrazy, zbiór książek, autografy, dokumenty o znaczeniu lokalnym i ogólnonarodowym

[l. 30 XX w.] powiększenie dokumentacji archiwalnej o dokumentację fotograficzną Łowicza

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Początkowo osobiste poszukiwania Władysława tarczyńskiego, raz z usankcjonowaniem instytucji istotną rolę zaczęły odgrywać dary prywatne.

[1912] „Gromadzenie okazów jest ogólne, nie ogranicza się tylko do łowickich” (Tarczyński, 1912, s. 2)

[1913] Zgodnie ze Statystyką Muzeum: eksponaty pogrupowano w działach: archeologicznym, historycznym, pamiątek wojennych (militaria), pamiątek po działalności rzemiosła i handlu; zbiory uzupełniała biblioteka oraz archiwum.

[1927] Zachowano podział na dotychczasowe działy, wyodrębniając zespół ilustrujący historię i kulturę Łowicza;

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

1907 - m.in. pp. Orpiszewscy, Blendowscy, Walewscy, Łączyńscy, Komorowscy („relikwie” i dokumenty rodzinne)

1911 - Jan hr. Moszyński (Sójki), korespondencje 425 szt. (legaty papieskie, prymasowskie, biskupie, pisma kanclerzy, podstolich, kasztelanów, wojewodów z lat 1710-1759)

1912 - Stanisław Wilkoszewski (Łowicz), 227 obiektów: przedmioty i sprzęty domowego użytku (fajczarnia, fajki do tytoniu, kapciuchy, pulpit do czytania, praska do kart); naczynia szklane, kryształowe, porcelanowe, cynowe; zabytki po Archikonfraterni Kupieckiej w Łowiczu (m.in. „Bratina” puchar cynowy z nakrywą, pieczęć srebrna z 1607 r., znak „Cecha” cynowy, grawerowany z 1702 r., emblematy kupieckie), portret abp. gnieźnieńskiego Krzysztofa Szembeka, wagi, skrzynia (skarbiec), medale pozłacane koronacyjne, napoleońskie; tekstylia (kołnierze haftowane złotem, mundurowe), portfele, masonika; księgozbiór, czasopisma i archiwalia (konstytucje z lat 1788-1790, akta miejskie);

1914 - Antoni Pasik (narzędzia rolnicze), Piotr Rusek, Ludwik Klimkiewicz, Zygmunt Grójecki (starożytności), Józef Bieńkowski, P. K. Policzkiewicz z Karolewa (druki), Tytus Wegner (detal architektoniczny) Franciszek Tarczyński (piec majolikowy z Nieborowa, masonika), Maria Rodziewiczówna (archiwalia), Tadeusz Rószkiewicz (formy gliniane cukrownicze), księżę P. Wroniecki (wsparcie finansowe)
do 1914 – 505 ofiarodawców;
1922 - dotacje MWRiOP

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

XXX

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

1905-1907 – Podrzeczna 30, siedziba Towarzystwa Straży Ogniowej Ochotniczej w Łowiczu, 1 sala
1908-1915 – róg Stary Rynek 18/ Zduńska 2, siedziba Towarzystwa Komitetu Wzajemnego Kredytu, 2 sale
1914 – zabezpieczenie części zbiorów w przedsiębiorstwie Emila Balcera (skład żelaza, wyrobów żelaznych, materiałów budowlanych i urządzeń rolniczych)
1921 – Rynek Kościuszki 16 (Stary Rynek 16/17), Muzeum Miejskie im. Tarczyńskiego
1939 – sprzedaż budynku muzeum, przeniesienie zbiorów do budynku przy ul. Marszałka Piłsudskiego 12

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

1914 – przy wejściu: kolekcja stemp do tłuczenia ziarna i soli, żarna, stara lada (skrzynka) cechowa, naczynia kuchenne, wagi, moździerz, haubice; I sala: kolekcje fajek, lasek, odzież i obuwie chińskie, kontusz szlachecki, strzemiona Beduina, zbiór pieczęci dawnych cechów łowickich, wójtów i urzędników cywilnych; II sala: „zbrojownia” - kule kamienne i żelazne, miecze, skałkowe pistolety, koszulki pancerne, dzidy, halabardy; trzosa do pieniędzy, drzwi żelazne z kościoła Św. Krzyża w Łowiczu; pamiątki po księciu Józefie Poniatowskim; szlify oraz order polskie, francuskie i angielskie; okazy z porcelany, kryształowe puchary toastowe; obuwie damskie z różnych epok; hafty, pasy kontuszowe; dokumenty i pieczęcie królewskie; kolekcja tabakierok magnackich, tekstylia; starodruki, skrypty i autografy świeckich i duchownych;
1927 – 10 szaf, 34 gabloty, szafa przeznaczona na numizmaty i sprzęt pomocniczy

Wystawy czasowe

XXX

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

Statut dla zapewnienia stałej opieki nad Muzeum Starożytności i pamiątek Historycznych w Łowiczu, napisał założyciel i konserwator R.P 1907, na potrzeby muzeum

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Z piśmiennictwa, Kurier poranny, 1899, nr 95, 23 III (7 IV), s. 2
Wieści z kraju [Muzeum łowickie], 1907, Goniec Poranny, nr 184, 21 IV, s. 7
Z Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, 1910, Ziemia, nr 19, s. 302
Muzealnictwo, 1930, Ziemia, nr 24, s. 510-504
Kronika miejscowa, 1911, Łowiczanin: rok I, nr 9, 28. lipca, s.5
Kronika miejscowa, 1913, Łowiczanin: rok III, nr 14, 4. kwietnia, s.5
Z prasy miejscowej [Zrabowanie zbiorów w Łowiczu. Nowe rosyjskie kłamstwo pisze Deutsche Lodzer Zeitung], 1915, Gazeta Łódzka, r. IV, nr 160, 26 VI, s. 6
W sprawie Muzeum Władysława Tarczyńskiego, Gazeta Łowicka: pismo tygodniowe poświęcone sprawom okolicy Łowicza i sąsiednich powiatów 1918, r. 2, nr 39, 4 X, s. 3-4
Kronika miejscowa [Zamiast muzeum miejskiego szkoła żydowska], 1919, Łowiczanin, rok IX, nr 41, 10 października, s.4
Z posiedzenia Rady Miejskiej, Łowiczanin: tygodnik społeczno-ekonomiczny i polityczny poświęcony sprawom Łowicza i okolicy. Wychodzi w każdy piątek. 1930, r. 21, nr 9, 28 II, s. 2
Antoniewicz Włodzimierz, Zniszczone zbiory muzealne w Łowiczu, Dziennik Poznański 1915, r. 57, 2 XII, nr 276, Dodatek do Dziennika Poznańskiego [s.n.]
(b) 1927, Muzeum im. Wł. Tarczyńskiego w Łowiczu Tygodnik Illustrowany, nr 39, s. 797
Bluhm-Kwiatkowski Aleksander, 1927, Przewodnik po Łowiczu, Łowicz: Nakład Oddziału P.T.K. w Łowiczu, s. 15-16
Chmieleńska Aniela, 1920, Człowiekowi idei i jego dziełom należy się cześć!, Łowiczanin, rok X, nr 24, 11 czerwca, s.1-2
Iwanowska Teresa, 1973, Początki Muzeum Historycznego im. Wł. Tarczyńskiego, Roczniki Łowickie, s. 75-82
Jaworski Fr[anciszek], 1909, Muzeum w Łowiczu (O dziwnym człowieku i dziwnych jego sprawach a pięknych owocach), Na naszej ziemi. Dodatek do Kurjera Lwowskiego, r. 1, nr 15, s. 1-4
Oczykowski Romuald, 1921, Przechadzka po Łowiczu, Łowicz: K. Rybacki, s. 152-153, 180
Omega, 1911, Kronika miejscowa, Łowiczanin, rok I, nr 10, 4. sierpnia, s.5
Rybacki Karol, 1918, ś.p. Władysław Tarczyński (wspomnienie pośmiertne), Gazeta Łowicka: pismo tygodniowe poświęcone sprawom okolicy Łowicza i sąsiednich powiatów r. 2, nr 40, 11 X, s. 4-5

Smoleń Maria, 2005, Tarczyńscy i ich zbiory starożytności, Spotkania z Zabytkami, [R.] 29, nr 3, s. 36-37

Tarczyński Władysław, 1896, Tygodnik dla wszystkich, 26 XI

Tarczyński Władysław, 1899, Łowicz: wiadomości historyczne z dodaniem innych szczegółów: wyd. na pamiątkę 35-letniego zamiesz. swego w Łowiczu [...], Łowicz : St. Niemiry Synowie

Tarczyński Władysław, 1907, Statut dla zapewnienia stałej opieki Muzeum Starożytności i Pamiątek Historycznych w Łowiczu, druk ulotny

Tarczyński Władysław, 1910, Muzeum Starożytności i Pamiątek Historycznych Wład. Tarczyńskiego [w:] Kalendarz ziemi łowickiej na rok 1910, Łowicz, s.69-72

Tarczyński Władysław, 1914, Muzeum Starożytności, Wieśniak: pismo poświęcone sprawom okolicy Łowicza i sąsiednich powiatów 1914, r. 2, nr 25, 18 VI, s. 4

Uczestnik R.K., 1914, Zwiedzanie zbiorów Towarzystwa Krajoznawczego i Muzeum Starożytności p. W. Tarczyńskiego, Wieśniak: pismo poświęcone sprawom okolicy Łowicza i sąsiednich powiatów, r. 2, nr 11, 12 III, s. 4

Warchołowski Walerian, 1997, Historia zbiorów Władysława Tarczyńskiego i Muzeum Miejskiego w Łowiczu 1907 – 1939, Łowicz: Muzeum

Warchołowski Walerian, 1993, Ślady masoników w „Zbiorach Starożytności” Władysława Tarczyńskiego w Łowiczu, Ars Regia 2/3-4 (4-5), s. 165-171

Warchołowski Walerian, 1988 Tarczyński i jego idea muzeum w Łowiczu, Łowicz: Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych MTK

Wegner Jan, 1961, Muzeum w Łowiczu, Muzealnictwo, nr 10, s. 32-43

Wierusz Kowalski T., 1918, W sprawie Muzeum Łowickiego, Gazeta Łowicka: pismo tygodniowe poświęcone sprawom okolicy Łowicza i sąsiednich powiatów, r. 2, nr 43, 1 XI, s. 5

Wojtylak Marek, 1993, Zbiory biblioteczne Władysława Tarczyńskiego w Łowiczu, Łowicz: MBP, (Skierniewice: "Propress")

Wojtylak Marek, 1999, Archiwalny dar hr. Jana Moszyńskiego z Sójek dla muzeum Władysława Tarczyńskiego w Łowiczu, Kutnowskie Zeszyty Regionalne. 1428-7595. T. 3, (1999), s. 199-236

Zorjan, 1920, O szkołę, Łowiczanie, rok X, nr 21, 21 maja, s.2-3

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Archiwum Akt Nowych

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 14-0, Wykaz Muzeów i Zbiorów Muzealnych w m.st. Warszawie, 7001 Komornicki, karty 264-269;
Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 14-0, Muzea alfabetycznie Kraków-Łowicz, 14-0, 7003, s. 21; 7005 s. 309-310, 360-491 (budowa nowej siedziby)

Archiwum Państwowe w Warszawie Oddział w Łowiczu, nr zespołu: 354 / 0, Zbiory łowickie Tadeusza Gumińskiego z Legnicy

Archiwum Muzeum w Łowiczu, za: Warchołowski 1988:

„Księga Pamiątkowa, zaprowadzona w roku założenia Muzeum 1905 tym”, Ar 4163 – Mł.
„Streszczenie spisu inwentarzowego (...)” z 1913, 1914, Ar 3689 – M-2
Album Muzeum Miejskiego im. Wł. Tarczyńskiego, aut. Emil Balcer, 1939, Ar 625-661 – Mł.
Spis inwentarzowy zbiorów starożytności i pamiątek historycznych 1914, Ar 3689 – Mł.
„Ocena wartości przedmiotów Zbiorów Starożytności” rkp, Ar 3689 – Mł.
„Akt przekazania gminie m. Łowicza Muzeum im. Wł. Tarczyńskiego przez Emila i Jadwigę z Tarczyńskich Balcerów i Mariana Tarczyńskiego w dniu 26 maja 1927 r.” Ar 3691 – Mł. 1-2

Ustawa Towarzystwa opieki nad historycznymi pamiątkami i zabytkami sztuki i kultury polskiej, Druk J. Sikorskiego, ca 1906, [s.n.], zatwierdzona na posiedzeniu komisji gubernialnej warszawskiej dnia 28 czerwca 1906 r.

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

(b) 1927, Muzeum im. Wł. Tarczyńskiego w Łowiczu Tygodnik Illustrowany, nr 39, s. 797
Chmielińska Aniela, 1920, Człowiekowi idei i jego dziełom należy się cześć!, Łowiczanie, rok X, nr 24, 11 czerwca, s.1-2
Jaworski Fr[anciszek], 1909, Muzeum w Łowiczu (O dziwnym człowieku i dziwnych jego sprawach a pięknych owocach), Na naszej ziemi. Dodatek do Kurjera Lwowskiego, r. 1, nr 15, s. 1-4

Archiwa Muzeum w Łowiczu

Ciekawe cytaty

„Nagromadzonych już zbiorów bronił p. Władysław Tarczyński jak lew, przed ludzką zawiścią, chciwością lub obojętnością. Wywalczył ukochanemu swemu dziecku wszystko i lokal i bezpieczeństwo na przyszłość, dał mu organizację, inwentarz i katalog. Zrobił co tylko w ludzkiej mocy leżało, przewidział, znając nieszczerne warunki bytu Królestwa wszystko, aby muzeum stało się ogniskiem kultury i cywilizacji dla Łowicza i jego najbliższej okolicy, aby stało się dobytkiem narodowym, skarbcem pamiątek przeszłości, „rozwijalo w młodych pokoleniach miłość ojczyzny, przez poznanie naszej dawnej, zdrowej cywilizacji, prawdziwej sztuki i niespożytej kultury [...]”, (Jaworski 1909: 2)

„Żądza pozostawienia zbiorów uporządkowanych w stałym lokalu i niepokój o to, czy danem mi będzie doczekać ziszczenia się gorącego mego pragnienia, trawi mię i rujnuje i tak wyczerpane już zdrowie tyloletnią pracą” (Tarczyński 1914: 4)

„A wiele można się było odeń dowiedzieć nie tylko o materialnych odpowiednikach przeszłej już kultury, ale niemniej też o osobliwym zaiste życiu zaścianków szlacheckich, po których obecnie nawet ślad zaginął. Dowodem zaś kompetencji wielkiej miary zbieracza jest opracowany przez niego inwentarz. Wogóle zbiory Tarczyńskiego były największe i najcenniejsze jakie znam z pośród muzeów lokalnych w Polsce” (Antoniewicz 1915: s.n.)

„[Władysław Tarczyński] Pragnął zebrać rozproszone tu i ówdzie cenne, narodowe pamiątki, aby stały się własnością narodu, dostępną każdemu. W onych zwłaszcza czasach, kiedy w szkołach niewolno było wykladać Dziejów Ojczystych, kiedy książka polska, obrazująca uczciwie przeszłość naszą tak w rękach nauczyciela jak i ucznia – zbiory ś. p. Władysława Tarczyńskiego miały olbrzymie znaczenie” (Chmielińska 1920: 1)

UWAGI:

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Aldona Tołysz

Data sporządzenia karty:

2017-05-31

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

XXX

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	